

Leren van de natuur in Twente

Tekst Job de Jonge, foto's Abe Maaijen

Dankzij textielbaronnen, een wandelende meester en de katholieke kerk heeft Twente al meer dan een eeuw een bijzonder museum. Museum Natura Docet in Denekamp trok de aandacht van redacteur Job de Jonge omdat bezoekers hier kunnen kennismaken met honingbijen. Leren van de natuur is het thema van het museum. Luuk van Laar is de achterkleinzoon van een van de medeoprichters en liet het museum graag zien aan Job.

Natura Docet

Dat de natuur de mens dingen kon laten leren, wist men al in de klassieke oudheid en in de bijbel. Zo vertelt koning Salomo dat de mens veel kan leren van de mieren als onderdeel van de schepping. De lerende natuur vinden we ook in de 21e eeuw terug en wel in Twente. Ik ben op bezoek bij Luuk van Laar die verantwoordelijk is voor de educatie in Natura Docet. Luuk is vooral een bezielende, praktische docent, die vanaf zijn jeugd al van het museum houdt. "Mijn overgrootvader was medeoprichter," legt hij zijn betrokkenheid uit. Het museum werd in 1911 opgericht door Johannes Bernardus Bernink (1878-1954), onderwijzer uit Denekamp. Bernink wandelde veel rond Oldenzaal en verzamelde van alles uit de streek; planten, insecten, opgezette vogels en eieren. "Meester Bernink mocht deze verzameling onderbrengen in het Museum Natura Docet, dat hij oprichtte met steun van textielbaronnen, als de families van Heek, Scholten en Jannink en daarnaast de RK-kerk. De naam betekent 'de natuur leert'."

"Bernink doet me denken aan Jac. P. Thijssen en Eli Heimans", zeg ik. Luuk: "Ja dat klopt. Bernink had veel contact met Thijssen, die hem ook wel dingen leerde. Bernink schreef ook over de natuur, bekend zijn *Ons Dinkelland* uit 1916,

Twentsche Zangvogels uit 1928, *Flora en Fauna in Overijssel* uit 1931 en *De keien onzer heiden* uit 1942. Net als Thijssen gaf hij aan dat de natuur begin 1900 al in nood was."

In het huidige museum zijn prachtige zalen ingericht met opgezette dieren en vogels, insecten, eieren, fossielen, stenen en zelfs een compleet samengesteld geraamte van een mammoet.

Belevingstuin

Vanaf 2009 werd de tuin als 'belevingstuin' ingericht. Educatie in de geest van meester Bernink, zowel in het gebouw als in de museumtuin, werd de doelstelling. "Naast het vooral statische museum is de tuin meer dynamisch en interactief," vertelt Luuk terwijl hij mij de tuin laat zien. "Bij de inrichting is rekening gehouden met de biotoop van het Dinkelland. Door de terugkomst van het aantal soorten in de tuin is de biodiversiteit toegenomen. We zijn trots op de gevlekte orchidee en regelmatig zien we weer ijsvogels." Er is inderdaad van alles te zien, te horen, te ruiken en te voelen voor zowel kinderen als volwassenen. Er zijn bijenhoeven, bijenkasten, waaronder een observatiekast, maar ook een voedselbos en een lesbos oftewel lerend bos. Luuk laat de kleine biotoop zien die bij de vennen is ontstaan. "Kijk, hier groeit pilvaren, konings-

Meester Bernink

Foto website NATURA DOSET

varen en klimmers, zoals hop en wilde clematis. Over het bruggetje ga je naar een houten 'kijkdoos', bedacht door de architect Bruno Vermeersch. We hebben een tuinman als vrijwilliger. Imker Ton Eisink verzorgt in en bij de zouttoren de bijenkasten en hij geeft voorlichting over bijen, wilde bijen en wespen. Trouwens, deze buisjes voor metselbijen zijn gemaakt van stengels van de invasieve exotische Japanse duizendknoop".

Positief bezig

Luuk houdt van lesgeven en vertelt over het aanbod voor lessen aan groepen en klassen met kinderen, zowel uit het basis- onderwijs als uit het voorgezet onderwijs.

Luuk van Laar

Houten toren in de vorm van een zouttoren zoals deze vroeger veel rond Boekelo stonden.

Museum Natura Docet

Zaal in het museum met door Mr Bernink gemaakte kasten.

We zijn trots op de gevlekte orchidee

Tuinpad achter het museum

"Er zijn veel mogelijkheden om kennis te maken met plant en dier, met biodiversiteit, met evolutie. Kinderen kunnen sporen zoeken, insectenhôtels bouwen en vullen, leren over mieren, speciale bijen, zintuigen en motoriek, noem maar op. Veel inwoners hier in de omgeving zijn erg betrokken bij de natuur. In de omgeving van Denekamp was er grote verontwaardiging over een boer die glyfosaat op zijn land had gebruikt, het jaar daarna heeft hij het niet meer gebruikt. Kinderen van groep 6, 7 en 8 van de basisschool hebben hier mogen inzaaien om vervolgens het resultaat te volgen." Ook de Gemeente Dinkelland, waarbinnen Denekamp, Ootmarsum en Weerselo zijn gefuseerd, doet veel aan biodiversiteit, vertelt Luuk. De gemeente telde in 2019 een rapport op ten behoeve van de versterking van de biodiversiteit. De

gemeente laat veel bermen op ecologische wijze maaien, besteedt veel aandacht aan de kwaliteit van de groenvoorzieningen en speelvoorzieningen in de gemeente Dinkelland. De Stichting Heemkunde en vogelwerkgroep "De Grutto" zetten zich binnen de gemeente Dinkelland in voor de bescherming van weidevogels en andere dieren.

Vrijwilligers en ondersteuning

Natuurlijk zijn er ook tegenvallers vertelt Luuk "Er is altijd geld tekort, vooral bij dit soort natuurhistorische musea. De subsidies zijn sterk teruggeschoefd. Hierdoor zijn we van zeven naar drie man personeel teruggebracht. Gelukkig zijn er vrijwilligers en is er samenwerking met de imkerverenigingen in Dinkelland en Oldenzaal. Het aantal bezoekers liep de

laatste jaren terug, maar zit nu weer wat in de lift." Op initiatief van een groep natuurliefhebbers is ruim 100 jaar geleden de Vereniging van Vrienden van Natura Docet opgericht. Nog altijd ondersteunt deze vereniging het museum, maar ik hoop dat er meer steun komt voor het museum, voor Luuk en de andere medewerkers van het museum. We leren van de natuur en dit museum is een van haar belangrijke leraren.

Meer informatie en openingstijden op de website van het museum: www.naturadocet.nl ●